

اشاره

تشکیل بورس سهام در اروپا سابقه‌ای طولانی دارد، اما در ایران مانند دیگر کشورهای در حال توسعه سابقه بورس به نیم قرن نیز نمی‌رسد. به همین جهت سهم بازار سهام در تشکیل سرمایه ملی و تجهیز بازار سرمایه در ایران مانند کشورهای پیشرفته و حتی برخی کشورهای در حال رشد نیز نمی‌باشد.

در کشورهای پیشرفته جهان بورس سهام 5° درصد بازار سرمایه و در برخی کشورهای در حال توسعه مانند مالزی 25° درصد بازار سرمایه ملی را تأمین و تجهیز می‌کنند.

بازارهای سهام پیشرفته جهان با استفاده از مکانیزم اوراق بهادر، قادر هستند ضمن تأمین نیازهای سرمایه‌گذاری، سودآوری معاملات سهامداران را تا حدودی تضمین و از نوسان‌های شدید و سقوط بازار سهام، جلوگیری کنند.

در ایران هنوز مکانیزم اوراق بهادر در تشکیل سرمایه ناخالص ثابت داخلی، چندان قوی مورداستفاده نمی‌باشد و بازار سهام نیز هنوز از ابزار دقیق برای حمایت از منافع سرمایه‌گذاران برخوردار نیست. برای افزایش نقش و سهم بورس اوراق بهادر تهران در تجهیز بازارهای سرمایه استفاده از ابزارها و مکانیزم‌های نوین ضرورت دارد.

باتوجه به ضرورت بهره‌گیری از تمامی امکانات سرمایه‌گذاری در کشور در آینده برای حرکت در جهت دستیابی به اقتصاد بدون نفت، لازم است برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران به بازار سهام و راههای توسعه آن دقت و نظارت بیشتری مبذول دارند.

در این گزارش به ابزارهای مورد نیاز برای رونق فعالیت بورس تهران اشاره داریم.

با گسترش فعالیت بورس به شهرستان‌ها (از طریق ارتباط شبکه رایانه‌ای) و نیز تشکیل شرکت‌های سرمایه‌گذاری که سهام آن‌ها وارد بورس می‌شوند، تنوع بیشتری در فعالیت بورس از نظر نوع سهام قابل معامله و شمار بیشتر متقاضیان خرید و فروش سهام، به چشم می‌خورد.

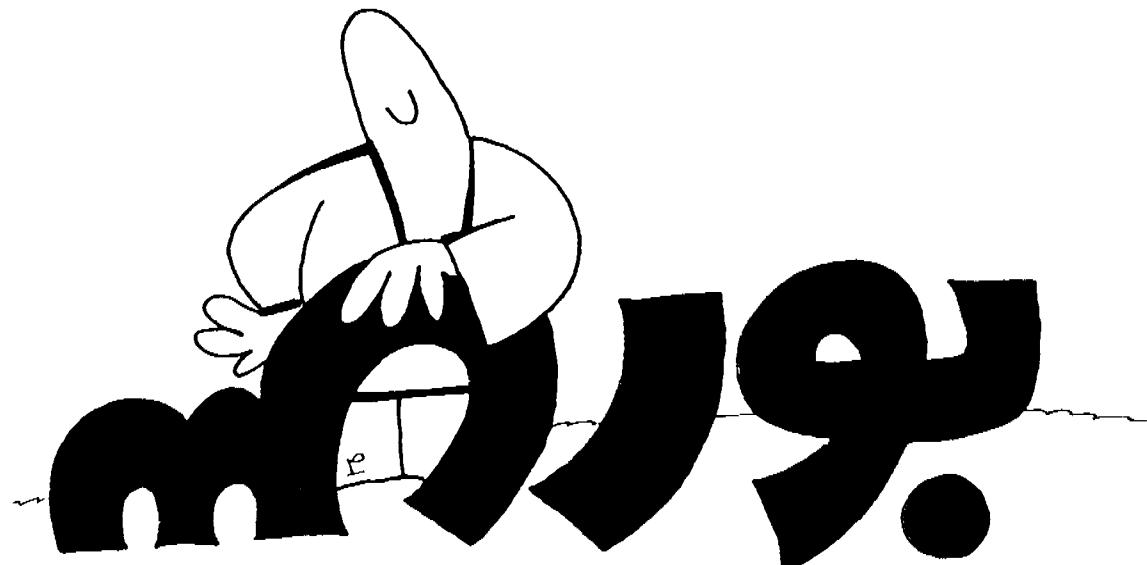
با این حال هنوز بورس اوراق بهادر تهران برای رسیدن به جایگاه واقعی خود نیازمند تحولات عمیقی است. این تحولات از دو جنبه ضرورت اجرا دارد. اول تنوع بخشیدن به اوراق مورد معامله در بورس و دیگر استفاده از ابزارها و مکانیزم‌هایی که نوسانات بورس را محدودتر و منافع سرمایه‌گذاران را تضمین کنند.

اِبْزَارُهَايِ مُورَدُ نِيَازِ بُورَسِ تِهْرَانِ بِرَايِ اِفْقايِ تِعْمَلَشِ وَاقِعَيِ بَازاَرِ سِرْمَايِهِ

وضعيت کلولی بورس اوراق بهادر تهران

بورس اوراق بهادر تهران در دوره تجدیدحیات خود (سال ۱۳۶۹ به بعد) با عنایتی که دولت نسبت به واکذاری سهام کارخانه‌ها و شرکت‌های دولتی و تحت پوشش نهادهای دولتی، داشت، موفق شد شمار شرکت‌های پذیرفته شده را از 52° شرکت در پایان سال ۶۸ به بیش از 22° شرکت در حال حاضر برساند.

با وجود افزایش شمار شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و رسیدن ارزش سهام قابل معامله در بورس تهران به حدود 22000 میلیارد ریال، حجم فعالیت بازار سهام در مجموعه بازار سرمایه ملی ناچیز است.

موردنظر خود را خریداری کنند. در بورس تهران این تنوع اوراق به چشم نمی‌خورد. این درحالی است که میزان عرضه سهام از سوی ارکان‌های دولتی ذیربط ناچیز می‌باشد و بخش خصوصی نیز چندان تمايلی به عرضه سهام ندارد.

دولت با ارزیابی دقیق موقعیت شرکت‌های وابسته (صنایع و ...) می‌تواند نقش مؤثری در رونق بخشیدن به بازار سهام ایفا کند. در حال حاضر امکان عرضه سهام واحدهای تولیدی، صنعتی غیرراهبردی وجود دارد، لیکن در این زمینه اقدام‌های اساسی صورت نمی‌گیرد. بر مبنای مقررات بازار بورس اوراق بهادار تهران، شرکت‌هایی که در فعالیت سه سال اخیر خود، سودده باشند، در بورس تهران پذیرفته می‌شوند و می‌توانند سهام خود را عرضه کنند.

دبیریت ضعیف شرکت‌های وابسته به دولت و ارزیابی‌های غیرعلمی و اقتصادی از عملکرد شرکت‌ها، سبب می‌شود که آن‌ها قادر به عرضه سهام خود در بورس نباشند. البته برخی واحدهای سودده نیز به دلایل خاص سهام‌شان عرضه نمی‌شود.

این‌گونه عملکرد ضعیف در واکناری صنایع وابسته به دولت، سبب افزایش شدید قیمت سهام تا نیمه نخست سال ۷۵ شد و پس از آن ارزش غیرواقعی سهام، مبنای کاهش قیمت آنها در یک سال اخیر قرار گرفت.

اوراق قرضه دولتی اصولاً در بازار اوراق بهادار تهران ارایه نمی‌شود. دولت در این زمینه هیچ‌گاه موقعیت خود را به آزمون

کاهش مستمر ارزش سهام بورس در یک سال اخیر از عوامل کسادی بازار اوراق بهادار تهران است. در حال حاضر سهام واحدهای بسیاری برای فروش در میز کارگزاران مشاهده می‌شود، اما خریداری برای آن‌ها وجود ندارد. چنانچه این روند ادامه پیدا کند، سقوط بازار سهام تهران، محتمل می‌باشد و این امر آینده فعالیت بورس و نقشی که می‌تواند در تجهیز بازار سرمایه ایفا کند، را زیر سؤال می‌برد.

○ بورس تهران برای رسیدن به جایگاه واقعی خود در بازار سرمایه ملی، نیازمند تحولات عمیق و قانونمندی‌های جدید است.

در حال حاضر در بورس‌های معتبر جهان مکانیزم‌های مختلفی برای جلوگیری از سقوط بازار سهام مورداستفاده می‌باشد تا از انگیزه سرمایه‌گذاران کاسته شود و همچنان آن‌ها نقش فعالی در تأمین مالی نیازهای بازار سرمایه داشته باشند.

بازارهای معتبر سهام، از تنوع اوراق قابل معامله برخوردار هستند. سهام واحدهای تولیدی، صنعتی، خدماتی، اوراق قرضه دولتی، سهام شرکت‌های بزرگ سرمایه‌گذاری و ... سبب می‌شود که مقاضیان خرید سهام با ارزیابی سودده‌ی سهام مختلف و پیش‌بینی شرایط آینده، بتوانند بهترین اوراق

مالی طرح‌های مورد نظر خود، تأثیر مثبتی داشته باشد.

از آنجا که قانونمندی‌های لازم در باره بورس و معاملات اوراق بهادر هنوز وجود ندارد، شمار سرمایه‌گذاران در بازار سهام، اندک است از سوی دیگر بی‌اعتمادی و تردید در مردم وجود دارد. به همین دلیل مشارکت عمومی در بازار سرمایه، ناچیز است.

فقدان قوانین حاکم بر فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری تخصصی از یک سو سبب شده که نقدینگی در اختیار آن‌ها در مسیرهای غیرتخصصی‌شان به جریان افتد که نظم بازار را برهم می‌زند و از سوی دیگر معاملات اوراق سرمایه‌گذاری در بورس با تأخیر روبرو شده است.

بورس تهران هنوز از نبود یک شرکت سرمایه‌گذاری فراگیر که بتواند نامنه نوسان ارزش سهام در بازار را کنترل کند، رنج می‌برد. در حالی که در بورس‌های معتبر جهان وجود این‌گونه شرکت‌ها حافظ منافع سرمایه‌گذاری است.

هم‌چنین وجود شرکت‌های بزرگ کارگزاری، کارگزاران تخصصی و ... در بورس‌های معتبر جهان، از ابزارهایی است که استفاده از مکانیزم اوراق بهادر در تجهیز بازار سرمایه به صورت کارآمد را میسر ساخته است، درحالی که بورس تهران هنوز قادر چنین ارکانهای ضروری است.

در بازارهای سهام بزرگ دنیا، شرکت‌های بیمه، صندوق‌های بازنیستگی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و ... سهم عده‌ای دارند. آن‌ها از خریداران و فروشندهان سهام مستند و از طریق معاملات وسیع و دقیق خود، سودهای کلانی می‌برند که در نهایت بخشی از آن را به اعضای خود پرداخت می‌کنند و به این طریق توزیع درآمد در جامعه عادلانه‌تر می‌شود. اما در بورس اوراق بهادر تهران، این‌گونه شرکت‌ها و صندوق‌ها جایگاهی ندارند.

نگذارده است. درحالی که در بسیار از کشورها، قرضه‌های دولت به دلیل تضمین آنها از سوی دولت خواستاران زیادی دارد.

○ تنوع بخشیدن به اوراق مورد معامله در بازار بورس و استفاده از مکانیزم‌های کنترل نوسان‌های شدید ارزش سهام، برای احیای فعالیت بورس ضروری است.

با استقبالی که مردم در زمینه پذیره‌نویسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری داشتند، می‌توان به سهولت نتیجه گرفت که دولت می‌توانست در زمینه عرضه اوراق قرضه کوتاه، میان و بلندمدت اقدام کند و بر حجم نقدینگی در دست مردم و تأمین

سرمایه‌گذاران خارجی در بازارهای عمدۀ سهام جهان، نقش فعالی دارند. آن‌ها قادر هستند که منابع خود را برای خرید سهام وارد دیگر کشورها نمایند. اما بورس تهران از این مزیت نیز محروم مانده است.

بورس‌های معتبر جهان برای حفظ اعتماد و انگیزه سرمایه‌گذاران از مکانیزم‌های مختلفی برای مقابله با سقوط ارزش سهام بهره می‌گیرند که بورس تهران قادر این‌گونه مکانیزم است.

میهمان نویزی پارسیان را بازدید است

هتل پارسیان جزیره کیش

همه چیز مهیای آفتاب لپیزید شداست

- ✓ بهترین موقعیت در کیش با چشم اندازی زیبا
- ✓ دسترسی آسان به دریاوشش بازار بزرگ کیش
- ✓ سوییتهای اخوابه و خوابه با تجهیزات کامل و تلفن مستقل
- مرکز رزرو اسیلون ، آزانس ایران سفر
- تلفن : ۰۶۴۳۹۶۶۱-۵
- ۰۹۳۳۸۷۰

آزانسایی که علاقمندی دریافت نمایندگی می‌باشد
دفتر مرکزی هتل تماس حاصل نمایند
تلفن دفتر مرکزی: ۰۶۴۳۹۳۸۸-۹

نیز سیستم اطلاع‌رسانی دقیق و شفاف از دیگر مشکلاتی است که بورس تهران با آن دست به گریبان است. این امر به اعتماد مردم به بورس و درنتیجه کسترش فعالیت بورس لطمه می‌زند، درحالی که در دیگر بورس‌های معتبر جهان، شفافیت نظام اطلاع‌رسانی اعتماد و مشارکت عمومی را به همراه دارد و مانع از انجام تخلف‌ها می‌شود.

با وجود چنین مشکلاتی که بورس تهران با آن دست به گریبان است و در شرایطی که ثبات قوانین و مقررات و اوضاع اقتصادی نیز چندان دلگرم‌کننده نیست، شاید بیش از این نباید از بورس تهران انتظار داشت. اما برای تجهیز بازار سرمایه ملی بازنگری در قوانین و مقررات حاکم بر بورس و فعالیت آن و ایجاد مکانیزم‌های موردنیاز این بازار ضروری است تا بتواند نقش فعال خود را در تأمین مالی پژوهش‌های سرمایه‌گذاری در آینده ایفا کند.

مدیریت ضعیف شرکت‌های دولتی و ارزیابی نادرست اقتصادی از وضعیت این شرکت‌ها، سبب شده است که شمار شرکت‌های پذیرفته شده در بورس همچنان محدود باشد.